The Investigation of the Courtyard of the Romeris House at Bokšto St. 10

People began to build on the investigated plot around the late 14th – early 15th century. Wooden buildings stood on the plot until the 17th–19th centuries when masonry buildings were erected. During the 2018 investigation, 44.5 m^2 were excavated and 1321 m^2 surveyed (Fig. 1). A 16th–20th-century cultural layer up to 3.9 m thick lay at the excavated location. The 16th–18th-century layers were reached at a depth of roughly 1.1 m. Abundant quantities of charcoal, which is connected with the destruction by fire of the buildings that stood on this plot were discovered in the cultural layer. 632 16th–20th-century finds (Fig. 2) were discovered in the cultural layer along with a fragment of a masonry structure from the second half of the 19th – early 20th century and the remains of contemporaneous cobblestone paving (Fig. 3).

1 pav. Šurfas 2 iš viršaus. J. Stankevičiūtės nuotr.
Fig. 1. Test Pit 2, as seen from above.

Justina Stankevičiūtė

Dominikonų gatvė 9

KVP Dominikonų g. 9 kieme atliko archeologinius tyrimus. Jie anksčiau šiame sklype nevyko. Ištirti 4 šurfai, kurių bendras plotas 12,46 m^2, bei 44,4 m^2 ploto perkasa.

Šurfas 1 suformuotas vidinio kiemo P dalyje, palei kaimyninio namo sieną. Jis buvo 2,5x1,6 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuotas Š–P kryptimi. Pašalinus trinkeles, betono sluoksnį ir smėlį, nuo 40 cm gylio tirtas pilko biraus piltinio grunto su XX a. II pusės šiukšlėmis sluoksnis. P dalyje 45–50 cm gylyje atidengtas arkinės konstrukcijos pamatas, sumūrytas iš geltonų ir rausvų 24–25x14,5–16x5,5 cm dydžio plytų, rištų tvirtu pilkos spalvos kalkių skiediniu. Pasiekus 1,5 m toliau gilintis nebuvo įmanoma dėl itin nestabilaus grunto ir atidengtų stambių metalinių šiukšlių, kurios tęsėsi už šurfo pjūvių, ir jų nebuvo įmanoma pašalinti. Nustatyta, jog šurfas – buvusio rūsio vietoje, kuris dalinai užpiltas XX a. II pusėje.

Šurfas 2 tirtas vidinio kiemo R pakraštyje, palei kaimyninio pastato sieną. Jis buvo 1,85x1,8 m dydžio. Po trinkelėmis ir betono sluoksniu tirtas pilko piltinio grunto sluoksnis su XX a. II pusės šiukšlėmis. 55–60 cm gylyje atidengtos mūrinių sienų liekanos (1 pav.). Jos buvo T formos ir tęsėsi už šurfo Š ir V pjūvių. R–V kryptimi orientuotos sienos liekanos buvo 65 cm pločio, o Š–P kryptimi – 25 cm. Sumūryta iš 24–25x14,5–16x5,5 cm dydžio geltonų, rausvų ir raudonų plytų, rištų rusvu biriu kalkių skiediniu. Dėl atidengtų mūrų toliau gilintis nebuvo įmanoma, todėl pasiekus 65 cm gylį tyrimai nutraukti.

2 pav. Šurfe 3 atidengtas grindinys.
J. Stankevičiūtės nuotr.
Fig. 2. The paving unearthed in Test Pit 3.

3 pav. Šurfo 3 bendras vaizdas iš PV.
J. Stankevičiūtės nuotr.
Fig. 3. General view of Test Pit 3, as seen from the SW.

Šurfas 3 buvo vidinio kiemo R pakraštyje, palei kaimyninio pastato sieną. Jis buvo 1,8x1,6 m dydžio. Pašalinus plyteles fiksuoti iki 30 cm storio smėlio ir sauso betono sluoksniai. Šurfo P dalyje tirtas perkasimas užpiltas pilku gruntu, kuriame rasta XVII–XX a. radinių. Šiame perkasime 1,75 m gylyje atidengtas tarpukariu įrengtas nuotekų vamzdis, o perkasimo dugnas pasiektas 2,2 m gylyje. Šurfo Š dalyje fiksuoti nesuardyti sluoksniai. Po smėlio paklotu slūgsojo apie 25 cm storio pilkas gruntas su griuvenomis ir akmenėliais bei pavieniais XX a. radiniais. Žemiau tirti pilko grunto su griuvenomis ir angliukais bei smėlio ir žvyro sluoksniai be radinių. Nuo 80 cm gylio glūdėjo iki 10 cm storio rudo grunto sluoksnis be radinių. Po šiuo sluoksniu ties H_{abs} 107,32 m altitude atidengtas netašytų akmenų grindinio fragmentas (2 pav.). Grindinys neišardytas palei ŠV pjūvį, čia paliktas netiriamas 90 cm pločio laiptas. Po grindiniu glūdėjo 15 cm storio smėlio paklotas. Žemiau slūgsojo pilko grunto su molio intarpais ir angliukais sluoksnis. Apatinėje jo dalyje fiksuotas gana storas molio intarpas, kurio apačia pasiekta 2,3 m gylyje. Šiame sluoksnyje rasta XVI a. pabaigai – XVII a. pradžiai būdingų radinių – koklių, glazūruotos ir neglazūruotos keramikos. Žemiau tirtas tamsiai pilko durpingo grunto su medžio liekanomis sluoksnis, kuriame rasta vos viena tiksliau nedatuojama neglazūruota keramikos šukė. Po šiuo sluoksniu ties H_{abs} 105,60 m altitude pasiektas įžemis – žvyras (3 pav.).

Šurfas 4 suformuotas centrinėje kiemo dalyje, 1,5x1,5 m dydžio. Pašalinus trinkeles ir smėlio sluoksnį 30 cm gylyje atidengtos rūsio lubos, todėl toliau nebesigilinta.

Šurfe 1 aptikus rūsio patalpas, užpiltas XX a. II pusėje, nuspręsta jas išvalyti ir pritaikyti naudojimui, todėl čia atlikti archeologiniai tyrimai. Pašalinus trinkeles ir betono sluoksnį atidengtos buvusios patalpos sienos, pagal jas suformuota netaisyklingos formos 7,4x6 m dydžio ***perkasa 1***, ilgosiomis kraštinėmis orientuota ŠR–PV kryptimi. Jos bendras plotas 44,4 m^2. Patalpa buvusi netaisyklingos formos, apie 6,75x5,1 m dydžio. Perkasos ŠR ir PR pjūviai sutapo su esamų pastatų sienomis. Visame plote iki 2,8 m gylio fik-

suotas piltinis XX a. sluoksnis su gausybe griuvenų ir šiukšlių. Šiame gylyje pasiekta R sienos pamato apačia, todėl daugiau nebesigilinta. Centrinėje rūsio dalyje tirtas 1,4x1,4 m dydžio šurfas. Jo vietoje įsigilinta iki 1,4 m. Toliau fiksuoti piltiniai XX a. sluoksniai. Vertingo kultūrinio sluoksnio neaptikta, įžemis nepasiektas. Patalpos sienos sumūrytos iš akmenų, rištų pilkšvu kalkių skiediniu. Vietomis naudoti ir raudonų plytų fragmentai. Palei P sieną iš geltonų ir rausvų 24–25x14,5–16x5,5 cm dydžio plytų, rištų tvirtu pilkos spalvos kalkių skiediniu, sumūrytos arkinės atramos tikriausiai buvo skirtos luboms laikyti. Įėjimas į patapą buvęs iš Š pusės, ties patalpos centru. Įėjimo plotis 95 cm, o pati patalpa buvo netaisyklingos formos, 6,6x5,3x6,9x4,9 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuota R–V kryptimi.

Dominikonų St. 9

During the investigation at Dominikonų St. 9, four test pits (a total of 12.46 m^2) and a 44.4 m^2 trench were excavated. Test Pits 1–2 were located at the sites of former cellars (Fig. 1). A cellar ceiling was unearthed in Test Pit 4, undated stone paving, which had been severely damaged in laying a sewer line during the interwar period, at a depth of 1.1 m in Test Pit 3 (Figs. 2, 3). 15th century and earlier layers were excavated under it. The bottom of the foundation of the adjacent building was reached at a depth of 2.5 m, sterile soil at 2.9 m. In cleaning out the cellar at the site of Trench 1, the excavation was conducted down to a depth of 2.8 m throughout the area, to a depth of 4.2 m at a deeper location. The bottom of the foundation of the E wall was reached, but not sterile soil; no valuable layers or finds were discovered.

Justina Stankevičiūtė,
Gintautas Rackevičius

Strazdelio gatvė 1

XVIII a. 3 dešimtmečio Vilniaus plane iš J. G. M. Fiurstenhofo žemėlapių rinkinio posesijos teritorija suformuota, tačiau vaizduojama be pastatų. Mediniai pastatai XVIII a. pradžioje stovėjo į Š nuo sklypo, prie kelio nuo Subačiaus vartų. Trikampio plano miesto kvartalas už miesto sienos apėmė 4 posesijas 1315, 1317, 1318, 1319 tarp dabartinių Antano Strazdelio,

1 pav. Apytikslė tirto sklypo lokalizacija, Vilniaus planų iškarpos: 1 – 1808 m. plane; 2 – 1938 m. plane; 3 – sklypo lokalizacija 2017 m. plane. G. Rackevičiaus brėž.

Fig. 1. Approximate location of the investigated plot, extracts from plans of Vilnius: 1 – in the 1808 plan; 2 – in the 1938 plan; 3 – location of the plot in the 2017 plan.

